

עפ"ג 33735/10/20 - מדינת ישראל נגד לירן חממי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 33735-10-20 מדינת ישראל נ' חממי
בפני: כבוד השופט העמית אברהם טל - אב"ד
כבוד השופטת מיכל ברנט
כבוד השופט שמואל בורנשטיין
המעוררת מדינת ישראל
נגד
המשיב לירן חממי

פסק דין

לפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום בפתח תקווה מיום 9.9.20, בת"פ 51930-07-17, לפיו הוטלו על המשיב 300 שעות של"צ בכפר הירוק בת"א; צו מבחן לשנה; 3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהמשיב לא יבצע כל עבירת אלימות מסוג עוון; 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהמשיב לא יבצע כל עבירת אלימות מסוג פשע; התחייבות כספית בסך 4,000 ₪ למשך 3 שנים שתופעל אם יבצע את העבירה בה הורשע ופיצוי למתלון בסך 4,000 ₪.

העבירות בהן הורשע המשיב בכתב האישום המתוקן בשלישית במסגרת הסדר דיוני הן חבלה חמורה ואיומים.

על פי הנטען בכתב האישום המתוקן בשלישית, במועד הרלוונטי לאירוע עבד המתלון כמנהל מוסך של חברת "בלו סקיי" בפ"ת (להלן - החברה). ביום 30.3.17 ארעה תאונת דרכים בין המשיב, שנהג באופנוע, לבין רכב של החברה בה נהג מיכאל. מיכאל התקשר למתלון, שהגיע למקום, והוא ואנשים נוספים ביקשו להזמין אמבולנס עבור המשיב, שנפצע באצבעו ודימם, אך המשיב סרב.

חובש הגיע למקום ובעודו חובש את אצבעו של המשיב, פנה המתלון למשיב וביקש את פרטיו המזהים אך המשיב סרב. משעמד המשיב פעם נוספת בסירובו, החל המתלון לצלם אותו באמצעות מכשיר הטלפון שלו. בתגובה צעק המשיב ואמר למתלון ולסובבים "אני אשבור לך את הטלפון" וכן "תראה עכשיו מה אני אעשה לך".

המתלון הכניס את הטלפון לכיס מכנסיו והמשיב התנפל עליו וניסה לקחת מכיסו את הטלפון, תוך שהמתלון ניסה להתגונן ולמנוע ממנו לקחת את הטלפון. אז היכה המשיב באגרופו בפניו של המתלון, אשר נפל ארצה ואיבד את הכרתו.

למתלון נגרמו שברים באף שהצריכו טיפול רפואי בית חולים.

ההסדר

תחילה כפר המשיב במיוחס לו ונוהלו הוכחות עד לשלב הסיכומים. לאחר סיכומי המדינה, וטרם סיכומי ההגנה, הגיעו

הצדדים להסדר לפיו הודה המשיב במיוחס לו בכתב האישום המתוקן בשלישית, הורשע ונשלח לתסקיר. עוד הוסכם שסרטון שהוגש במסגרת שמיעת הראיות ישמש כראיה לעונש. בית המשפט הורה על קבלת חוו"ד ממונה על עבודות שרות, מבלי להביע עמדה ועל מנת שתהיה פרושה בפניו התמונה המלאה.

התסקירים וחוות דעת ממונה שהיו בפני בימ"ש קמא

1. בתסקיר מיום 6.10.19 נכתב שהמשיב מוכר לשרות המבחן מחודש פברואר 2019 בגין אבחון שביצע עקב החזקת אגרופן/סכין, רישיון רכב שפקע פחות מששה חודשים ונהיגת רכב בשכרות.
המשיב בן 24, רווק, מרצה עבודות שרות שהוטלו עליו ביום 24.6.19 בגין עבירות אלימות, תעבורה וסמים. באותו מועד נמנע שרות המבחן ממתן המלצה טיפולית נוכח העדר מודעות מצד המשיב לדפוסיו וחוסר נכונות מצדו להירתם להליכי טיפול ושיקום; קיים מב"ד נוסף בעבירות אלימות משנת 2016, בו טרם הוגש כתב אישום; כתלמיד נטה המשיב להתנהגות בעייתית, אובחנו אצלו לקויות למידה, קיבל פטור משרות צבאי על רקע רפואי בגין תאונת דרכים קשה שעבר, ואביו נפטר לפני כשלוש שנים.
בהתייחסותו לעבירה הנוכחית התקשה המשיב לקבל אחריות על התנהגותו האלימה כלפי המתלונן. לדבריו המתלונן היכה אותו ובתגובה הוא איבד שליטה והיכה בו בחזרה. המשיב הביע חרטה על מעורבותו באירוע וביטא הבנה להתנהלות בעייתית במצבי קונפליקט. עם התקדמות הליך האבחון, הביע נכונות מילולית להשתלב בטיפול על מנת לקדם התנהלות תקינה בחייו.
קיים סיכון להישנות ביצוע עבירות דומות בהיעדר טיפול במצבו, קיימת רמת סיכון בינונית להישנות התנהגות אלימה ודרגת הפגיעה הצפויה היא ברמה נמוכה.
שרות המבחן ביקש דחיה בת 4 חודשים במהלכם ישולב המשיב בקבוצה בתחום האלימות על מנת לסייע לו בהבנת התנהלותו הבעייתית.
2. בתסקיר מיום 13.2.20 נכתב שלא ניתן היה לשלב את המשיב בקבוצה מסיבות שאינן תלויות בו. קיומו איתו שיחות פרטניות. ניתנה המלצה לדחייה בת ארבעה חודשים במהלכם ישולב המשיב בקבוצה טיפולית ותיבחן יכולתו להתמיד בהליך טיפולי.
3. חוות דעת ממונה מיום 3.6.20 קבעה שהמשיב מתאים לעבודות שרות.
4. בתסקיר מיום 11.5.20 נכתב שבשל משבר הקורונה לא ניתן היה לקדם הליך טיפולי, משכך לא ניתן לבוא בהמלצה והתבקשה דחייה נוספת של 3 חודשים.
5. בתסקיר מיום 6.9.20 נכתב שהמשיב מגלה מודעות ואחריות. מכיר בפגיעות ובנזקים שרם למתלונן.

מתאמץ לשמור על תפקוד תקין ועל קשר שוטף עם שרות המבחן. מומלץ אפיק טיפולי שכן מדובר בבחור צעיר בתחילת דרכו, שהשתתפותו בטיפול עשויה להפחית את רמת הסיכון להישנות ביצוע העבירות. מומלץ להימנע אף מהטלת עבודות שרות כדי לא לפגוע בתהליך ובמוטיבציה ולהטיל על המשיב של"צ של 300 שעות, מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן וצו מבחן.

6. חוות דעת עדכנית ממונה מיום 9.9.20 קבעה שהמשיב מתאים לביצוע עבודות שרות.

גזר דינו של בית משפט קמא

1. המשיב לא נטל תחילה אחריות למעשיו אך בהמשך קיבל אחריות מלאה והביע חרטה על מעשיו.
2. שרות המבחן זיהה נזקקות טיפולית של המשיב ולמרות מודעותו לחומרת העבירות, ונוכח גילו והעובדה שלחובתו שתי הרשעות מלבד תיק זה, מצא להעדיף פן שיקומי טיפולי.
3. אין מחלוקת בין הצדדים לקביעת מתחם ענישה אחד לשתי העבירות.
4. מתחם ענישה נע בין מספר חודשי מאסר, הניתנים לריצוי בעבודות שרות, ועד 12 חודשי מאסר בפועל. טרם בחינת מיקומו של המשיב בתוך מתחמי הענישה יש לבחון את שאלת הסטייה ממתחם הענישה ההולם, והתשובה לכך חיובית, היינו, יש מקום לסטות ממנו.
5. סעיף 40ד לחוק העונשין מאפשר חריגה מהמתחם משיקולי שיקום ואף בשל סיכוי של ממש לשיקום. יש לבחון לשם כך עבר פלילי, ניהול אורח חיים נורמטיבי עד להסתבכות, ואת התסקיר שמגלה פוטנציאל שיקומי ממש וקובע שהסיכוי לבצע עבירות נוספות בעתיד נמוך.
6. המשיב היה כבן 22 בעת ביצוע העבירה, לאחר מות אביו.
- לחובת המשיב שתי הרשעות קודמות, קיימת נזקקות טיפולית וסיכוי לשיקום, כך שמסוכנותו העתידית תפחת. התסקיר מראה את התמונה בכללותה, תמונה אותה לא ניתן לראות באולם בית המשפט.
7. יש לאמץ את המלצת שרות המבחן ככתבה וכלשונה ולאפשר למשיב לחזור למעגל התעסוקה.
8. אמנם חריגה ממתחם הענישה עד כדי של"צ בעבירה של חבלה חמורה אינה שכיחה, אך יש לבחון כל מקרה לגופו.

9. בנוגע לקנס, בשים לב להוראות סעיף 40ח ולפסיקת העליון (ע"פ 4919/14, אזולאי) נמנע בית המשפט מהטלת קנס והסתפק בהטלת התחייבות ופיצוי למתלונן.

נימוקי הערעור

1. בית משפט קמא שגה כשהטיל עונש הסוטה לקולא באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת, באופן שאינו נותן ביטוי לעיקרון ההלימה ולצורך בהרתעת המשיב ואחרים. התביעה טענה למתחם הנע בין 16 ל-30 חודשי מאסר, כשאת המשיב יש למקם בשליש התחתון של המתחם אך לא בתחתיתו.

למרות שמתחם הענישה שקבע בית משפט קמא שגוי אך גם אם היה נכון, לא הייתה הצדקה לחרוג ממנו.

2. בית משפט קמא שגה משבחר לתת משקל מכריע לנסיבותיו האישיות של המשיב ולגילו בעת ביצוע העבירה בעטין של נסיבות שיקום ערטילאיות ושעה שלא מדובר במשיב שהשתקם הלכה למעשה. זאת על פני האינטרס הציבורי של הוקעת תופעת האלימות שפשטה בחברה הישראלית. לא היה במקרה זה הליך שיקומי מוצלח שיכול היה להטות את הכף לטובת המשיב. לא מדובר באותם מקרים בודדים בהם מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות להעדיף הליך טיפולי ושיקומי על פני ענישה הולמת מוחשית.

3. בית משפט קמא אמנם לא התעלם מחומרת העבירות והיה ער לחריגה ממתחם הענישה, אלא שאמירותיו נותרו ברמה הרטורית בלבד. בפועל הוא השית על המשיב ענישה מקלה, שאינה לוקחת בחשבון את נסיבותיו של המשיב ואת העובדה שעד הרגע האחרון הוא לא לקח אחריות והסיט את האשמה אל עבר המתלונן.

4. המשיב נטל אחריות רק לאחר שניהל את ההליך המשפטי עד תום, לא חסך מזמנו של בית המשפט ורק לאחר סיכומי המדינה, נאות, בעצת בית המשפט, להודות במיוחס לו.

5. בית המשפט העניק משקל לגילו של המשיב אך לא לעברו הפלילי. לאחר ביצוע העבירה דן ביצע המשיב עבירה נוספת של החזקת סכין, דבר המשליך על מסוכנותו, ואת העבירות ביצע שעה שעבד. שרות המבחן ציין כי תעסוקת המשיב היא התחום היחיד היציב בחייו אך הדבר לא מנע ממנו לשוב ולבצע עבירות.

6. בית המשפט מתבקש לבטל את עונש השל"צ ולגזור על המשיב עונש מאסר במסגרת מתחם הענישה שקבע, בנוסף לעונשים הנלווים האחרים שגזר עליו.

תסקיר המבחן שהוגש לצורך הדיון בערעור

1. בתקופת הדחייה המשיך המשיב בטיפול קבוצתי, הגיע למפגשים בקביעות וגילה אחריות ומחויבות לקבוצה.
- בשיחה שקיימה עימו מסר שחש ביטחון מול חברי הקבוצה, מתעניין בנושאים שעולים בה וחש בטוח לשתף באירועים ומצבים שאיתם הוא מתמודד.
2. בצד הפתיחות ושיתוף פעולה שמגלה המשיב הובהר שבינואר 2021 נפתח תיק נגד המשיב בגין החזקת סמים לא לצריכה עצמית, בגינו הוגש כתב אישום ביום 26.7.21.
3. על מנת לא לחזור על הסברי המשיב בפני שרות המבחן הם יובאו במסגרת פסק הדין.
4. בדיקת שתן שמסר המשיב ב-10/21 נמצאה נקיה מסמים.
5. מתסקיר שירות המבחן בעניין זה עולה כי "בהתייחסותו לעניין זה תיאר לירן כי החל לצרוך סמים מסוג קנאביס לפני כחמש שנים לאחר פטירת אביו. בתקופה זו, בה היה מצוי במשבר נעזר בקנאביס על מנת להתמודד עם קשייו הרגשיים השונים. מאז לדבריו מעשן באופן מזדמן וחברתי בלבד כשבתקופות מסוימות אף הפסיק לחלוטין לעשן, לדבריו ללא כל קושי. מסר כי גם כיום משמש הקנאביס לשם הירגעות מהלחצים השונים בהם מצוי. הדגיש כי הדבר אינו פוגע בתפקודו כלל, לא במסגרת התעסוקתית בה עובד מידי יום לעיתים כ-12 שעות, ולא במסגרות אחרות להן מחויב משפחתית ואישית, כגון הקבוצה בשירותנו. באשר לתיק המב"ד בו הוגש כתב אישום תיאר כי הצטייד בסם מסוג קנאביס בכמות שהיתה אמורה להספיק לו לתקופה ארוכה לשימוש עצמי בלבד ולא למטרות סחר. לדבריו לא ייחס חשיבות יתרה לעניין ולא שקל השלכות מעשיו אף שמצוי כעת במסגרת ערעור על הליך פלילי.
- המערער הסביר לשרות המבחן את העובדה שלא גילה על נושא חקירתו במשטרה והביע צער על כך שלא שיתף אותם מוקדם יותר באשר לשימושו בסמים בכך שלא ראה בזה דבר המוביל לבעייתיות בתפקודו, על כן לא ייחס לעניין חשיבות מספקת. הוא לא שיתף באשר לחקירתו במשטרה בחודש ינואר האחרון כיוון שהתרחשה טרם כניסתו לקבוצה הטיפולית והוא אף סבר כי לא ינקטו נגדו צעדים. בעיתוי הנוכחי ולאחר שהופתע מכך שהוגש נגדו כתב אישום הביע חשש כי הדבר יפגע בהתקדמותו כפי שהוא תופס אותה וישפיע על תוצאת ההליך המשפטי הנוכחי.
6. שרות המבחן חוזר על המלצתו להטיל את עונש השל"צ (נושא הערעור שבפנינו) במהלכו ימסור המשיב בדיקות שתן ושרות המבחן יבחן מצבו מבחינת השימוש בסם ואם יהיה צורך בטיפול יופנה אליו.

טיעוני ב"כ המערערת בדיון בפנינו

1. טענת המשיב בפני שרות המבחן, כאשר נשאל לגבי כתב האישום שהוגש נגדו, לפיה החזיק את הקנאביס כדי שיספיק לשימוש שלו לתקופה ארוכה ולא לסחר היא טענה שחוזרת על עצמה ונדחית מפעם לפעם.
2. יש חשיבות לכך שהחזקת הקנאביס בוצעה כשהמשיב מצוי בהליכי ערעור.
3. טענת השיקום לא הולמת את כתב האישום שהוגש נגד המשיב, כאשר שרות המבחן לא ידע מתי ביקש וקיבל המשיב רישיון להחזקת קנאביס.
4. החלטת בית המשפט לסטות בשל הליכי שיקום לא תואמת את הפרמטרים שדרושים לצורך כך.
5. יש להתחשב בתסקיר הראשון שהיה בפני בימ"ש קמא לפיו המשיב לא עבר הליך טיפולי ולכן המסוכנות שנשקפת ממנו בינונית.
6. בית משפט מתבקש לקבוע מתחם ענישה בין 16-30 חודשי מאסר ולמקם את המשיב קרוב לתחתיתו, כלומר, להטיל עליו 20 חודשי מאסר בפועל.

תגובת ב"כ המשיב

1. התסקיר ממשיך המלצה של שרות המבחן בתסקירים שהיו בפני בית משפט קמא, למעט התסקיר הראשון שניתן לפני ההליך הטיפולי המוצלח שעבר, לאחר שנטל אחריות על התנהגותו באירוע נושא כתב האישום המתוקן.
2. מהסרטון של האירוע עולה שהמשיב נחבל בכף ידו ודימם כתוצאה מהתאונה, המתלונן צילם אותו למרות התנגדותו. האירוע קרה לפני 4.5 שנים.
3. בתקופת האירוע מצבו של המשיב לא היה טוב לאחר שאביו נפטר ועל העבירה של החזקת סכין הוא נתן את הדין.
4. המשיב לא שיתף את שרות המבחן בנושא תיק הסמים שהיה תלוי ועומד נגדו שכן חשב שלא יוגש נגדו כתב האישום. המשיב ביקש רישיון להחזקת קנאביס כחצי שנה לפני מתן גזר הדין וקבלתו לקחה יותר

משנה.

5. מאז האירוע נושא גזר הדין לא נפתחו נגד המשיב

6. גם בלי להתעלם מהעבירה נושא התיק שבו הוגש כתב אישום הרי שבסוף התהליך הטיפולי הוא מביא את תוצאתו המוצלחת.

7. המשיב מתחרט ולוקח אחריות על מעשיו בזמן האירוע והוא משלם את הפיצוי למתלונן מידי חודש.

דין והכרעה

1. לאחר שעיינו בתסקירי המבחן שהיו בפני בית משפט קמא ובפנינו, בשתי חוות הדעת של הממונה על עבודות שירות, בהודעת הערעור, ושמענו בהרחבה את טיעוני ב"כ הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה שדין הערעור, ככל שהוא נוגע לעונש השל"צ שהוטל על המשיב ע"י בית המשפט, להתקבל.

2. נאמר כבר עתה כי עונש של 20 חודשי מאסר לו עתרה ב"כ המערערת במהלך טיעוניה, בהמשך לטיעוני התביעה בבית משפט קמא, איננו מידתי גם בהתחשב בכל טיעוניה בפנינו ולכן איננו מתייחסים אליו.

משכך יעמוד הערעור על בקשת המערערת בסיפא הודעת הערעור להטיל על המשיב עונש במסגרת מתחם הענישה של 6-12 חודשים, אף מבלי להתייחס לאמור לעיל.

3. אנו רואים בחומרה את האיומים שהשמיע המשיב כלפי המתלונן ואת מכת האגרוף שהנחית על פניו שבעקבותיה הוא נפל ארצה, איבד את הכרתו ונגרמו לו שברים שהצריכו טיפול רפואי.

4. גם אם המתלונן גרם לתאונה שכתוצאה ממנה המשיב דימם ונחבש במקום, למרות שתחילה סרב לעשות כן, הרי כל חטאו של המתלונן היה שביקש את פרטי המשיב, אותם סרב לתת לו.

לאור האמור לעיל ביקש המתלונן לצלם את המשיב, כאמצעי זיהוי, וכתוצאה מכך איים עליו המשיב וגרם לו למתואר לעיל.

5. ב"כ המשיב ושרות המבחן ביקשו לראות בהודאת המשיב בכתב האישום המתוקן בשלישית, נושא הרשעתו, משום נימוק משמעותי לקולא המצדיק קבלת ההמלצות נושא התסקירים, למעט התסקיר הראשון, כפי שהתקבלו ע"י בית משפט קמא.

6. אנו דוחים טענה זו, וכל שכן הודאת המשיב באה בתום שמיעת הראיות (לרבות עדויות המתלונן ומעסיקו שנכח באירוע, השמעת סיכומי התביעה ובטרם שמיעת סיכומי ההגנה).
7. אלמלא הודאתו המאוחרת של המשיב בכתב האישום המתוקן בשלישית הרי לאור ההלכה הפסוקה לא היה נשלח לקבלת תסקיר וחוות דעת ממנה שאינם ראויים למי שכופר במעשה שבביצועו הורשע לאחר תום ההליך.
8. לאור האמור, היה דינו של המשיב נגזר בהתאם לנסיבות המעשה כפי שתוארו במהלך שמיעת הראיות מטעם שני הצדדים וסיכומיהם, להרשעתו בהחזקת סכין ולנסיבות לקולא כפי שפורטו בפני בית משפט קמא ובפנינו, אף מבלי להתחשב בתסקירים שהמלצותיהם בגין תהליכי שיקום מוצלחים התקבלו ע"י בית משפט קמא.
9. זאת ועוד: תסקיר המבחן הראשון שהוגש לבית משפט קמא מתאר את נסיבותיו האישיות של המשיב, שריצה באותו זמן מאסר בעבודות שירות בגין החזקת סכין, והסתבך בעבירת אלימות נושא גזר הדין של בית משפט קמא.
- עוד נכתב בתסקיר שהמשיב התקשה לקבל אחריות על המעשה נושא כתב האישום המתוקן בשלישית, הביע נכונות מילולית להשתלב בטיפול כדי לקדם התנהלות תקינה בחייו.
10. כשם שאיננו מתייחסים לפסיקה המחמירה שמצוטטת בסעיף 17 להודעת הערעור, כך גם איננו מתעלמים כלל ועיקר מהפסיקה של בית משפט השלום, מפסיקת בתי המשפט המחוזיים בעניין דוידסקו, בעניין דסלה ובעניין בבתי, במיוחד מפסק דינו של בית המשפט העליון ברע"פ 4177/20 **אלזאם נ' מדינת ישראל** (להלן: "עניין אלזאם").
11. פסיקת בתי המשפט השלום, בכל הכבוד, אינה פסיקה מנחה. כך גם פסיקת בתי המשפט המחוזיים, בכל הכבוד, שדחתה ערעורים של נאשמים על עונש מקל יותר שהוטל על ידי בית משפט השלום או ערעורים כלפי הרשעתם, כמו פסק הדין הנ"ל, אינם מחייבים אותנו.
12. עיון בפסק הדין המחייב בעניין אלזאם מעלה שעניינו היה בקשת המבקש לבטל את הרשעתו, בית המשפט העליון דחה את בקשתו מהנימוקים המפורטים בהרחבה בהחלטתו ובכך הסתיימה החלטתו, שכן על פי קביעתו העניין לא הצדיק רשות ערעור בגלגול שלישי (ראה סעיפים 8 ואילך להחלטה).
13. הלכה פסוקה היא שאמנם שרות המבחן הוא גוף מקצועי, בית המשפט אינו חייב לקבל את המלצתו, כפי שקבע כב' השופט קרא לאחרונה ברע"פ 3059/21 **בר ימין נ' מדינת ישראל**, החלטה ניתנה ביום 5/5/21 בסעיף 12 להחלטה כדלקמן: **"יוער, כי טענת המבקש כאילו ההחלטה שלא לאמץ את**

המלצת שירות המבחן בעניינו לא נומקה כראוי - אין בה ממש. כידוע, המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט, אלא מהווה לו כלי עזר בהכרעתו. בהתאם, ובפרט לאור התחשבותו הניכרת של בית משפט השלום כמתואר בתסקירי שירות המבחן, לא מצאתי כי יש בטענה זו כדי להצדיק היעדרות לבקשה.

הרבה למעלה מן הצורך, יודגש, כי אין יסוד לטענת המבקש כאילו העובדה שסחר בסם מסוג קנאביס, מצדיקה כשלעצמה להקל בעונשו".

14. לאור כל האמור, אנו מקבלים את הערעור, מטילים על המשיב 6 חודשי עבודות שרות בהתאם לחוות דעת הממונה.

בכך אנו נוהגים על פי הכלל לפיו ערכאת ערעור אינה ממצה את הדין עם משיב (נאשם) שבית המשפט הקל בעונשו.

יתר חלקי גזר הדין, למעט צו המבחן שבטל, יעמדו בתוקפם.

15. המשיב יתייצב לקליטה והצבה ביום 1.2.22 בשעה 08:00.

המזכירות תשלח את פסק הדין לממונה על עבודות שירות.

ניתן היום, א' טבת תשפ"ב (5 דצמבר 2021) במעמד ב"כ הצדדים והמשיב.

שמואל בורנשטיין, שופט

מיכל ברנט, שופטת

אברהם טל, שופט עמית